

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (15x4) – 60 נקודות
פרק שני
אנ: – (10x4) – 40 נקודות
פרק שלישי
סה"כ – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

**ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.
בהצלחה!**

השאלות

פרק ראשון (60 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 15 נקודות).

1. יצר ויצירה

- א. (1) לפי הרמב"ן, נגיעה של חיבה בין איש לאישה שאינם נשואים אסורה מדרבנן. מדוע אסרו חכמים נגיעה זו?
- ב. (2) על פי מה שלמדת, הסבר טעם נוסף לאיסור נגיעה בין איש לאישה שאינם נשואים. (8 נקודות)
- ג. הרב משה פיינשטיין פסק שנסיעה באוטובוס שגברים ונשים עומדים בו בצפיפות – מותרת. (1) מהו הנימוק של הרב פיינשטיין להיתר זה?
- (2) באיזה מצב ראוי להימנע מנסיעה באוטובוס שגברים ונשים עומדים בו בצפיפות? (7 נקודות)

2. קידושין ונישואין

- א. במעמד הקידושין החתן אומר לכלה "הרי את מקודשת לי". הסבר את המשמעות של אמירה זו. (3 נקודות)
- ב. (1) מהו ההבדל בין תפקיד העדים במעמד הקידושין ובין תפקיד העדים בעדות רגילה?
- (2) ציין שתי פעולות שעל העדים לשים לב אליהן בזמן מעמד הקידושין. (6 נקודות)
- ג. כתוב שניים מן המנהגים בנוגע לכיסוי ראש הכלה לאחר החופה, ונמק אחד מהם. (6 נקודות)

3. נישואין אזרחיים

- א. יש פוסקים הסוברים שנישואין אזרחיים תקפים, ויש פוסקים הסוברים שנישואין אלה אינם תקפים כלל. כתוב שני נימוקים לכל אחת מן הדעות (סך הכול – ארבעה נימוקים). (10 נקודות)
- ב. כיצד בתי הדין הרבניים נוהגים כיום בנוגע למתן גט במקרה של בני זוג שנישאו בנישואין אזרחיים? בתשובתך הבחן בין שני מצבים. (5 נקודות)

4. מחויבויות שבין איש לאשתו

א. בכתובה רשומות התחייבויות של הבעל לאשתו.

(1) מה הן שתי התקופות שאליהן נוגעות התחייבויות אלה?

(2) כתוב התחייבות אחת בנוגע לכל אחת מן התקופות (סך הכול – שתי התחייבויות).

(7 נקודות)

ב. (1) "עיקר כתובה" – מהו סכום זה, ומדוע נקבע סכום זה?

(2) מהי "תוספת כתובה", ומדוע תיקנו חכמים תוספת זו?

(8 נקודות)

5. בניית הבית

א. שניים מפוסקי זמננו דנו בשאלה אם על אישה נשואה להמשיך לנהוג כמנהג בית הוריה או שעליה להתחיל לנהוג כמנהג בעלה.

כתוב מהו השיקול המרכזי המשותף לשני הפוסקים, והסבר כיצד כל אחד מהם השתמש בשיקול זה בפסיקתו.

(7 נקודות)

ב. "אמר ליה רב פפא לאביי... אמרי אינשי: איתתך גוצא, גחין ותלחוש לה! (אומרים אנשים: אם אשתך נמוכה,

התכופך ולחש לה!) " (בבא מציעא, נט, ע"א).

(1) מהו המסר של רב פפא בדבריו אלה?

(2) כתוב דוגמה משלך ליישום של דברים אלה.

(5 נקודות)

ג. על פי הרב משה בלייכר, כתוב הדרכה מעשית אחת לתקשורת טובה בין בני זוג. (3 נקודות)

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שני (40 נקודות)

אם למדת פרקים א'-י"א מן החוברת, ענה על ארבע מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).

6. טובים השניים מן האחד

א. על פי הרב יוסף דב סולובייצ'יק, הכינויים של אדם וחווה בשני סיפורי הבריאה בפרשת בראשית מבטאים שתיים ממטרות הנישואין.

(1) מה הם הכינויים של אדם וחווה בסיפור הבריאה הראשון, ומהי מטרת הנישואין שבאה לידי ביטוי בכינויים אלה?

(2) מה הם הכינויים של אדם וחווה בסיפור הבריאה השני, ומהי מטרת הנישואין שבאה לידי ביטוי בכינויים אלה?

(6 נקודות)

ב. על פי מה שלמדת, כתוב שני דברים שצריך להתמקד בהם כשבוחרים בן זוג. (4 נקודות)

7. יצר ויצירה

א. (1) הסבר מהו איסור ייחוד.

(2) מהו הטעם לאיסור ייחוד?

(5 נקודות)

ב. כתוב את שני התנאים שבהם בן ובת שיוצאים לטיול יחד אינם עוברים על איסור ייחוד. (5 נקודות)

8. טומאה וטהרה

א. ציין על פי הסדר את שלושת השלבים בתהליך היטהרות האישה מטומאת נידתה, והסבר מה על האישה לעשות בכל אחד מן השלבים. (6 נקודות)

ב. היחסים שבין האיש לאישה בזמן נידתה מתבטאים בריחוק אך גם בקרבה.

(1) ציין ביטוי אחד של ריחוק.

(2) כיצד באה לידי ביטוי הקרבה בין איש לאשתו בזמן נידתה של האישה? כתוב פרט אחד.

(4 נקודות)

9. כיסוי ראש

- א. (1) הסבר את המושג "דת משה", וכתוב מהו סוג כיסוי הראש הנדרש על פי "דת משה".
(2) הסבר את המושג "דת יהודית", וכתוב מהו סוג כיסוי הראש הנדרש על פי "דת יהודית".
(7 נקודות)
- ב. מהו התנאי הנדרש כדי לפטור אישה נשואה מלכסות את ראשה בביתה? (3 נקודות)

10. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).
- א. מהו המעשה הנקרא "חופה"? כתוב שתי דעות.
- ב. בתחילה פסקו שאסור לנשים להתקשט ולהתאפר בימי הנידה, ולאחר זמן מה התירו זאת. הסבר את הסיבה שאסרו זאת ואת הסיבה שהתירו זאת לבסוף.
- ג. מהי תקנת רבנו גרשום בעניין גירושין, ומדוע הוא תיקן תקנה זו?

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שלישי (40 נקודות)אם למדת **פרקים א'-ו', י'-י"ד מן החוברת**, ענה על ארבע מן השאלות 11-15 (לכל שאלה – 10 נקודות).**11. טובים השניים מן האחד**

א. על פי הרב יוסף דב סולובייצ'יק, הכינויים של אדם וחווה בשני סיפורי הבריאה בפרשת בראשית מבטאים שתיים ממטרות הנישואין.

(1) מה הם הכינויים של אדם וחווה בסיפור הבריאה ה**ראשון**, ומהי מטרת הנישואין שבאה לידי ביטוי בכינויים אלה?

(2) מה הם הכינויים של אדם וחווה בסיפור הבריאה ה**שני**, ומהי מטרת הנישואין שבאה לידי ביטוי בכינויים אלה?

(6 נקודות)

ב. על פי מה שלמדת, כתוב שני דברים שצריך להתמקד בהם כשבוחרים בן זוג. (4 נקודות)

12. יצר ויצירה

א. **(1)** הסבר מהו איסור ייחוד.

(2) מהו הטעם לאיסור ייחוד?

(5 נקודות)

ב. כתוב את שני התנאים שבהם בן ובת שיוצאים לטיול יחד אינם עוברים על איסור ייחוד. (5 נקודות)

13. התנהלותה של משפחה

א. חכמים הציעו לרבי אלעזר בן עזריה להיות נשיא.

(1) מה הייתה תשובתו של רבי אלעזר בן עזריה?

(2) על פי הראי"ה קוק, מהו המסר שנלמד מתשובתו של רבי אלעזר בן עזריה?

(5 נקודות)

ב. **(1)** הסבר מדוע "**בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות**" (סנהדרין, עא, ע"א).

(2) על פי הרש"ר הירש, כתוב הדרכה חינוכית להורים שנלמדת מדיני בן סורר ומורה.

(5 נקודות)

14. קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א. ציין על פי הסדר את שלושת השלבים בתהליך היטהרות האישה מטומאת נידתה, והסבר מה על האישה לעשות בכל אחד מן השלבים. (6 נקודות)
- ב. היחסים שבין האיש לאישה בזמן נידתה מתבטאים בריחוק אך גם בקרבה.
- (1) ציין ביטוי אחד של ריחוק.
- (2) כיצד באה לידי ביטוי הקרבה בין איש לאשתו בזמן נידתה של האישה? כתוב פרט אחד. (4 נקודות)

15. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).
- א. מהו המעשה הנקרא "חופה"? כתוב שתי דעות.
- ב. "כְּחַי וְעֵצָם יָדִי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיִל הַזֶּה" (דברים, ח', י"ז) – על פי רבנו ניסים ("דרשות הר"ן"), יש מידה של אמת בטענה זו, ואף על פי כן התורה מזהירה מפניה.
- מדוע יש מידה של אמת בטענה זו, ומהי האזהרה של התורה בנוגע לטענה זו?
- ג. בתחילה פסקו שאסור לנשים להתקשט ולהתאפר בימי הנידה, ולאחר זמן מה התירו זאת. הסבר את הסיבה שאסרו זאת ואת הסיבה שהתירו זאת לבסוף.

בהצלחה!